

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXVII. Die Veneris post quartam Dominicam. Manifestatur tribulatis ad eorum solatium, adversa à Deo immissa nil aliud esse, quàm purum amorem sub odij schemate personatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

inter sacrae familiae claustra religiosè vixisse, cur nunc illa ridetis, & subfannatis? tunc enimvero vestium pompa & vanitas tristitia vobis erit & doloti, cur ergo illam non moderamini? lubrica oculorum licentia tunc vos contristabit; cur illam fræno non coërcetis? tantus morum & vitæ fastus displicebit; cur non deponitis? tantam linguæ impudentiam damnabitis; cur

non emendatis? odiorum & vindictæ poenitebit; cur non placamini? tantas fraudes in contractibus damnabitis; cur non abstinetis? Eia agite, & consiliarium tam fidelem, quem vobis demonstravi, domum vestram ducite, omnesque seridè perpendite, quid in mortis articulo factum velletis, illudque modò facite: *O mors, bonum est iudicium tuum!*

SERMO VIGESIMUS SEPTIMUS.

DIE VENERIS POST QUARTAM DOMINICAM.

Domine, ecce, quem amas, infirmatur. Ioan II.

I.

Effectus animi, maxime verò vehementes, dissimulare, rem sanè difficilem esse, nemo negaverit; nullus autem, si mea me non fallit opinio, minus regi potest amore. Placetne sub amicitia & benevolentia schemate latens videre odium? Cainum aspiciate, dum ad amicam secum ambulationem Abelem invitat: vultis, sub vultu ad hilaritatem composito, latentem videre tristitiam? Jezabelem è fenestra, Jehu præstolantem, intuemini. Vultis Religionis larvâ tectam videre invidiam, rabiem, amaritudinem, ac livorem? Herodem aspiciate, dum Christum sollicitè indagat, eique

Divinos honores deferre cum Magi Regibus petit. Quis autem amoris unquam adeo celare potuit, ut, cum esset amans, inimicus tamen capitalis ac juratus appareret? Vitæ prudens, æmulorum machinationes & insidias fugiturus, facilè larvam invenit, quâ se tegat, personam ac vultum dissimulet, Davidis instar, cum è Saulis Regia profugisset; puero rotem vel infanti id facere difficillimum est, quia eorum indoles ab omni simulatione tam aliena est, ut ultro ruat in occursum eorum, qui ei insidiantur, & sponte manifestet intima pectoris sui arcana. Amorem infantulo comparari, quis nescit, & infanti quidem face armato? an ergo illum latere posse existimatis, qui

quocunque incedit, faciem accensam
 manu præfert? *Lampades ejus, lam-
 pades ignis*, nec ignis solum, qui
 etiam sub cineribus delitescere semi-
 vivus potest, sed *flammarum*. Verùm
 quorsum ego hoc exordio hodie col-
 limo Auditores? dicam palàm. Vi-
 debatur Christus, amorem, quo erga
 Lazarum flagrabat, dissimulare non
 nihil velle, propterea & morbum,
 & mortis periculum, mortemque ip-
 sam permisit; verùm an fallere alios
 potuit hæc simulatio? minimè pro-
 fectò; hoc enim sagaces Lazari for-
 tes non latuit, nec ideo minùs Chri-
 sto dilectum fratrem suum credebant,
 quapropter audacter Christo signifi-
 cant, *Ecce, quem amas, infirmatur!*
 non quem *amasti*, sed quem *amas*.
 Nec Christus ipse cum amici tumu-
 lo vicinus accederet, à lacrimis sibi
 porro temperare poterat, crebroque
 genuit amorem testatus, *infremuit*
spiritu, adeo ut universa circumstan-
 tiam corona amoris vehementiam
 moraretur. Quid ergo ad hæc dicitis,
 o afflicti, desolati, miseri? an vos
 soli inter ærunnas vestras summum
 DEI erga vos amorem non agnosci-
 tis? an creditis, vos minus diligi,
 quia pluribus adversis vos **DEUS**
 exercet? Erratis, erratis, hoc ipsum
 majoris in vos amoris argumentum
 est, et si id minimè agnoscat. Sinite,
 ergo, vos exhorter, ut æquo ac tran-
 quillo animo adversa à **DEO** im-
 missa toleretis, & beneficam ferientis
 manum gratissimo animo exoscu-
 lemini. Accipite ergo solatium, quod
 vobis offero, ac vestrum in com-

modum ac emolumentum conver-
 tite.

II. Ut autem solatii hujus funda-
 menta altius jaciám, fingamus, adver-
 sa non immitti à **DEO** in bonum no-
 strum, sed **DEO** duntaxat volupe
 esse, nos affligere, variisque ærun-
 nis exercere, hoc ipsum tamen sum-
 mo nobis solatio esse oporteret, quod
 Deus afflictionis nostræ sit author,
Sicut Domino placuit, ita factum est;
 quod enim malum ab ejus manu pro-
 fectum non læto animo suscipiatur?
 Nescio, an unquam observaveritis,
 quod in variis Longobardiæ civitati-
 bus frequenter usuvenit, iis maximè
 diebus festivis, quos Dionysia appel-
 latis. Celebriores urbis plateas juve-
 nis fortè obambulat splendide ve-
 stitus, aurea cæsarie superbus, ac præ-
 tioso ornatu ad omnem elegantiam
 indutus; cum ecce ictu improvise
 condensatè nivis globulus tergum fe-
 rit, floccique candidis, & pileum,
 & cæsariam, & chlamydis purpuram
 aspergit. Ad hunc insultum insur-
 git ferociens, & quia injuriæ autho-
 rem ignorat, crescit indignatio, fa-
 cies vindictam spirat, ardet oculis,
 parumque abest, quin manu capulo
 adnotà vindictam in aggressorem,
 quiquis ille sit, meditetur. Mox
 autem conjectis quaquaversum ocu-
 lis videt amatam suam, manumque
 amatam auctorem ictus agnoscit,
 cum subito placatus serenam frontem
 explicat, & suavè subridens, pro-
 fundà corporis inclinatione ferientem
 reveretur, dieque sequenti eadem
 horà ex composito eidem fenestriæ
 vic-

vicinus accedit, similemque gratiam non sine ambitu præstolatur. Non video, auditores, cur non eadem reverentia, quæ deservitur Amasæ, Deo debeatur; vos enimvero doletis, si ictu improvise induratæ nivis globus in vos incidat, qui eâ vos parte ferit, quâ minimè sperabatis; moritur filius, negotium sinistra succedit, munus, quod gessistis, aufertur, publicæ confusionis nota vobis inuitur. Eja levate oculos, ictus incussi Authorem inquirete; an non Deus est? Dominus est: dominus est! ipsissimus est, quem expertus est Job: *Præcipit nivis, ut descendat*. Frontem ergo serenate; quidquid enim ab hac manu proficiscitur, in gratia & beneficii

Iob. 17. 6. *In Psal. 118.*

loco habendum est: *pæna est aër, Augustinus, sed & gratia est.*

III. Error certè foret decumanus, credere, si Deus vos adversis exercet, id voluptatis & joci gratiâ ab eo fieri: *non delectatur in perditionibus nostris*, ut Tobia libellus nos docet, certò vobis persuadentis, aliud DEO motivum haud esse, quàm lucrum nostrum, & quamvis nullum aliud commodum inde redundaret, satis nobis esse debet, hæc fieri ab amante, ut blandè nos vellicet, moneatque nos ipsius recordari, ad ipsum recurrere, oculosque ad illum elevare. Sed qua ratione, dicetis, tribulatio amoris illicium esse possit? quin acerba & adversa non minùs in fugam concitant hominem voluptatis amantem, quàm fraxinus viperam, fumus apes, aut flamma leonem: si ergo Deo nos placet ad se

Tob. 3. 22.

allicere, favoribus rebusque prosperis, non duris & adversis id impetrandum est; blandiri oportet, non terere. Heu quantum aberratis, Auditores, si legem Deo ponere vos posse creditis: audite, quid vobis per Jeremiam annuntiet: *Dabo timorem meum in corde eorum*, ut non recedant à me. Ut me non deserant, quid faciam? an ipsis delicias abblendi? ah sic terga mihi verterent ingrati. Quid igitur agam, ut non recedant à me? terrebo illos, & confuternabo: *Dabo timorem meum in corde eorum*. Tum enimvero fugient, ut liberentur, sed quorsum fugient, nisi ad me? *In tribulatione sua meo confurgent ad me.*

IV. Si omnia nobis ad vota fierent, si secunda semper aura adspiraret, nihil unquam adversi, timoris nihil nobis ingrueret, an equam fateamur ingenuè, an equam DEI vel meminisse quidem dignemur: Num Discipulorum Christi in navi periclitantem obliti estis? quamdiu tranquilla flabat aquarum malacia, tam modica de Christo cura erat, ut solum, & in navigii margine dormientem incerti relinquerent: cum autem gravis tempestas incumberet, *Motus magnus factus est in mari*; cum viderent undas intumescere, obfuscare cælum, scissas eripi, furentes insurgere Typhoons, mugire tonitrua, concitari fluctuantia excusso cælo imbres, & leporatum vi tempestatis phaselum, nam paulatim ac naufragium mecum

si, tunc enim verò anxie ad Christum accurrunt, opem & auxilium cum fiducia implorant: *Domine, salva nos, perimus!* Id ipsum, si Augustino credimus, indies Christianis usu venit: *Si cessaret DEVS, & non misceret amaritudines felicitatibus seculi, oblivisceremur DEI.* Si semper malicia, rebusque tranquillis uteremur, altissimam enim verò DEI oblivione jaceremus sepulti; quid ergo, ut ad DEUM recurramus, nos incitat? Ventus adversus, periculum, tribulatio: *Sed ubi angere, pergit D. Augustinus, molestiarum faciunt fluctus in anima, tunc fides illa, qua tibi dormiebat, excitatur.* Et ut veritas ista clarius elucescat, dicite, Auditores, quando piam peregrinationem Instituitis? nunquid cum sterilitate damnati, prolem à DEO efflagitatis? & quando liberalem Eleemosynam erogatis? nunquid cum morbo detenti, lectoque affixi, pro obtinenda sanitate Cælo supplicatis? equando orationi ferventiùs vacatis? nunquid cum calumniis petiti, ab infamiae notâ liberari laboratis? Dicerem ego libenter, id ipsum vobis evenire, quod aquarum: nòstisne, quâ arte & industria ad cælum elevanda fit? an forsitan, cum per patentem ac floridam pratorum planitiem quietè labitur? si libertas, & evagandi campus eidem permittitur? tunc enim verò exundatione pigerrimâ sese diffundit, & modo sublidit in stagna, modò in palude marcescit, ac tandem in profundo maris sinu se abscondit; ut autem furium ascendat, angustos interstricti canalibus recessus contringi etiam

invita debet. Id ipsum nobis evenit: cum omnia ad votum fluunt, per terram ignavè serpimus, quasi aqua dilabimur in terram, tardi & pigri habemur ad bonum, & in vitiis computrescimus: tunc autem ad cælum, & in altum nos erigimus, cum intra angustias constrictos nos esse agnoscimus; *Domine, Domine,* exclamat de populo suo Isaias, *Domine in angustia requisiverunt te.* Chordas instrumenti musici consideremus: ut suavem sonum edant, nunquid violenter attrahi, intendi, & non aliter, quàm reus in equuleo torqueri debent? si fides laxaveris, continuo dissonant. Ut vinca tua palmites, uvæ, & botros progerminet: nunquid ferò incidendi sunt pampini? relinque integros & ferro intactos, infructuosos & steriles experieris. Ut Juniperi grana suavissimum odorem spirant, nunquid ardentibus prunis injicienda sunt? nisi admoto igne urgeantur, omni fragrantia destituuntur. Id ipsum animantibus accidit: cum fame agitantur, tum enim verò agiliores sunt ad volatum, ut in aquilis apparet: sunt promptiores ad cursum; pardum aspice: sunt avidiores prædæ; lupum intuere. Si ergo Deus naturæ auctor tantum ab animalibus ratione privatis impetrat, cum ea affligit & duriùs habet, quid mirum est, quòd ut auctor gratiæ eodem agendi modo erga hominem utatur? Appositè igitur & verè Pfalteres regius cecinit: *in ira populos deduces.* In quæ verba D. Augustinus: *quid enim est, nisi id unicum;*

cum;

zum; imple tribulationibus omnia, ut in tribulationibus possi omnes recurrant ad te.

V. Nunquam ego dicendi finem facerem, si integrum eorum catalogum texerem, qui hâc viâ ad DEUM pervenêre, qui, cum occideret eos, quarebant eum. Ut tamen vel modicum prægustum præbeam, an unquam filium illum prodigum ad Patrem reversurum fuisse creditis, nisi angustia & calamitates, quibus premebatur, ad id coëgissent? cum nudus, foetidus, famelicus, porcos pasceret, nec pascere tantum, sed & eorum pabulum suffurari, ac glandibus vesci deberet, fame pereo; hoc enim verò tandem è labris expressit illud, *ibo ad Patrem*. Manasses post gravissimam in DEUM perfidiam, verè rursus legi se submitit, & dirutas aras restauravit; sed hoc carceris diuturni squallor, & catenarum pondus extorserat. Antiochus post atroces Divini honoris injurias pacem à DEO supplex poposcit; sed vermes eum coëgere, qui carnem miseri crudeliter depalcebantur. David ipse de sese testatur, nunquam se DEO magis supplicem fuisse, quàm tempore nubilo & calamitoso: *in die tribulationis meae DEUM exquisivi*, cum tamen diebus sudis & serenis, heu nimis indecenter lasciviret, & Bethsabæas è fenestris procaciter arbitraretur. Negari ergo non potest, adversa nos ad DEUM deducere, imò non deducere tantum, sed cogere, & necessitatem imponere: *mala, qua nos pre-*

munt, ad DEUM ire compellant, ad D. Gregorius.

VI. Neque id mirum videri nobis debet, cum experiamur, ut Ecclesiasticus notat, tribulationes sanare corruptum hominis judicium, sermone componere, modestiam docere, & actiones nostras omnes moderari: *gravis infirmitas sobriam facit animam*. Inter omnes volucres, nulla falce est magis effera & fastuosa, & canis illam hero suo adeo morigeram novimus, ut ad levem ejus sibilum in humeros advolet, pugno infideat, non raro prædam ex unguibus ad eum mandatum intactam promptè requat; quâ ergo arte vel indolitiâ, volucrum natôrâ tam indomitam & superbam, tam docilem & obsequiosam fieri creditis? Amœnissimam redditu causam modumque compensum illius cicurandæ recenset Aelianus: aliquot dierum spatio in ebullientem & fumantem fabri ferrarii obcinam deportatur, ubi ad distillatium favillarum aspectum, ad multorum ictus, & incudis strepitum, toto pavore ac formidine concutitur, ut omnem subito ferociam, quamvis ingentem, deponat. Id equidem auditores, an verum sit, ignoret; tamen certissimum est, animum hominis naturâ superbam & fastuosam, nunquam facilius domari, frangi, ad demissionem componi, quàm in Ultrina tribulationis, in camino humiliationis, ut Ecclesiasticus ait, *Scilicet illum non nihil audire sonitus horribilem ictuum, qui à Divina*

nu vibrantur, nec dubitate, si fides
 est Isaïæ, brevi edomandum: *vexatio intellectum dabit auditui*. Novimus, non paucos ob excessum vanitatis & arrogantiae stolidissimè delirasse: Xerxes Persarum Imperator tanti fecit se ipsum, ut vincula & compedes mari se crederet injecturum, quod etiam majestatis læsæ reum de-
 claravit, eò quòd pontem Hellepontis impositum violenter diruerit; quin etiam carnificis manu sustuario multavit mare, pejora minitatus imposterum, ni majori honore & reverentiâ Principem suum coleret. Clearchus Heracleæ Dominus, aquilam sibi Jovis instar præferri voluit, ignitis radiis armatam. Antigonus Macedonum Rex thyrsum viridantibus pampinis cinctum Bacchi instar circumtulit. Quid de Heliogabalo dicam, qui Cybelem Deorum matrem imitatus, leones currui regio jugales admovit. Nemo verò horum stultior Caligula fuit, qui modò Martem, modò Plutonem, jam Palladem, jam Saturnum indutus, thura ac incensum à mystis & sacrificulis accipit; Deorum, quotquot Roma venerabatur, statuas truncari, sui que capitis imaginem imponi illis jussit; tonabatur, fulgurabat, fulminabat è certis quibusdam machinis in eum usum aptatis, & quamvis ignorantissimus bipedum, altris se dominari credebatur; Jovi ipsi, quo DEUM majorem Antiquitas non habuit, exilium minitatus est, omnisque cultus & adorationis usum negavit, eò quòd importunè è cælis excusâ pluviam festam & ludos

turbaverit. Verùm dicite, Auditores, quo tempore in tantam hosce insaniam prorupisse existimatis? An in miseris, angustiis, & adversis? Minimè sanè, sed quando felices ac prosperi fortunam capillis tenere, clavum rotæ illius fixisse, & velis ejus ventos subtraxisse credebant. Tempore autem nubilo, vix unum inventis: qui non fastum & superbiam posuerit. Alexander ipse Macedo, in prælio faucibus, cum stillantem largè sanguinem è plaga vidisset, hominem se professus est, Plutarcho teste. Herodes ab angelo percussus, cum vermium agmina carnes & viscera dirum in modum depalcerentur, se mortalem agnovit, Josepho testante. Si ergo tam stolidis & mente captis adversa factum frægerunt, quid in iis efficient, quos magis dociles, minus que stupidos putamus? Certè rex David, cum nonnullorum intolerandam audaciam coerceri vellet, DEO in hunc modum supplicavit: *constitue Domine Legislatorem super eos, aut ut alii legunt, Doctorem, ut sciant* Ps. 9. 21. *gentes, quoniam homines sunt. Constitue Doctorem, sed quem illum & quis hanc sibi cathedram tam difficilem vendicabit? quis veritatem istam persuadebit? tribulatio, imò solus ejusdem metus: constitue Domine timorem super eos, ut D. Hieronymus exposuit, vel constitue Domine terrorem super eos, quemadmodum Chaldaea paraphrasis legit. Clarissimè omnia Chrylостomus: *pedagogus autem noster tribulatio est; hæc enim verò docet mores componere: quod**

Plutarc. in vita.
De anti. quis. l. 16. c. 7.
Ps. 9. 21.
Hom. 62. ad pop.

VENERI
 males
 HECI
 ed

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

diffusius intelligetis, si elegantissimam ejusdem orationem ad populum habitam evolvatis.

VII. Juvenem illustrem aspici-
te, qui obtento recens feliciter connu-
bio, ad quod diu aspiravit, sponsam
domum deduxit, filiam nobilem, lo-
cupletem, modestam, pulchram, &
amabilem, quique instructo lautissi-
mo convivio, consanguineorum &
affinium coronam ad æqualium suo-
rum invidiam excipit. Ingrediamur
non nihil, ait Chrysostomus, domum
hanc, æquid tandem videbimus? ri-
sus incompósitos, colloquia dissolu-
ta, & actiones infames; hic ventrem
& ingluviem farcit, hic ebrietate &
temulentia obfuscat cerebrum; in
vestitu vanitas, ostentatio in gemmis,
luxus in omni apparatu elucet; lus-
sus, musicæ, cantus, choreæ, lasciv-
iæ effeminatæ, inordinata confusio,
thronum tenent: *multa effusio, nihil
studiosum, generosum nihil.* Interea
acerbo fortis ictu sponsa subito mori-
tur, primo ætatis vernantis flore de-
messa, cum domus tota hilaritatis
prius & gaudiorum sedes, in luctum
& tristitiam momento convertitur.
Ingrediamur iterum, si libet: vah
metamorphosin! cum atrium subi-
mus, nullus porro tumultus, sed
quies summa, silentium altissimum,
composita omnia: mox domestici ob-
viam veniunt, pullâ veste funesti,
vultu cernuo, gestu corporis mode-
sto, humili voce. Si conclavia in-
tima cum illis intramus, parietes ipsi,
omnibus lasciviæ aulaeis spoliati, mo-
destiam spirant, tacent citharæ, silent

cymbala; tali, tesserae, & scruporum
thecæ dispersæ mensis otiosè incau-
bant, longoque mulctatæ exilio chan-
nantur; nullus ampliùs risus in eju-
smodi vultu natat, nemo nisi seris &
ad pietatem apposita loquitur, nec ri-
ri duntaxat, sed & fæminæ, & si-
mulitium, Philosophos induere, sen-
tentias loquuntur, & axiomata cro-
pant: hic vitam humanam somnum
indigitat, scenæ apparentis theatrum,
pompam brevem; ille obstupescit,
caducam formæ & vultûs pulchri-
tudinem Idoli instar adorari, cum ta-
men fulminis instar post brevem, &
illustrem sui conspectum nil præter
fætorem relinquit, Alius mortem
sollicitè expectandam docet, quæ nec
natalium nobilitati, nec divitiarum
splendori, nec flori ætatis parcat. Hæc
in modum reliqui etiam sermonem
prosequuntur, nihilque ut Chrysost.
ait, aliud auditur, quàm utile ac pro-
ficuum, & compungendis dolore ve-
nimis accommodatum: *si quid ali-
quis locutus fuerit, omnia sunt omnia
Philosophia plena.* Unde tanta do-
mûs hujus mutatio; quis tantam ser-
monis prudentiam, quis mores adeo
castigatos introduxit? Nolite mirari,
Auditores, Magister ille celeberrimus
intravit, quem *tribulationem* appe-
lamus. Hæc enim verò lectione unica,
quam de caduca hominum vita tradi-
dit, id effecit, ut omni morum lere-
tate fugatâ, omni vanitate expulsâ,
sermões formarent magis lenacosi;
ut aded meritò cum D. Chrysostomo
statuendum sit: *verè Pedagógus ma-
ster est tribulatio*, aut quod alio in
loco,

loco, similique proposito docet: *tribulatio multam introducit sapientiam.* non ergo mirum accidat, ut ad id, quod paulò antè dicebam, revertar, illi, qui modum vivendi nescit, tribulationem à Davide Magistrum assignari: *constituit Domine timorem super eos, ut sciant gentes, quoniam homines sunt;* hæc enim superbos dejicit, hæc dissolutos componit, turbulentos castigat & mitigat, duros & obstinatos emollit, omnemque rebellem & refractarium ad DEUM maleducit: omnes animi metus tribulationi cedunt, invidia, amulatio, concupiscentia, potentia pecuniarum, corruptam amor, arrogantia, fastus, ira, & omne reliquum vitiorum examen.

Hactenus Chrysostomus stylo suo aucto.

VIII. Hæc cum ita sint, Auditores, an non eximias DEO grates pro immisissis, quibus nos affligit, adversus nos debere existimatis? enim verò maximas. Audite, si lubet, DEI per Isaiam verba; sunt enim verè Divina, ecce ego fingo contra vos malum. An loqui aptius potuisset? quando nos affligit, malum nobis inferre videtur: verum nil minùs est, simulat, fingit; non enim major in terris gratia est, quàm nos beare possit. O favorem sanè summum & eximium! omne gaudium existimate fratres, ait D. Jacobus, si in tentationes varias incideritis: quæ enim major gratia, quàm DEUM nos cogere, esse bonos, modestos, devotos, & glorià suà dignos? an non ipsimet petimus, ut voluntatem nostram, quantumvis

refractariam & renitentem, amicà quadam vi ad se trahat? nostras rebelles ad se propitius compelle voluntates; & hoc ipsum est, quod adversus efficit. Cur ergo ad primum fræni morsum, velut equi indomiti, insurgimus & recalcitramus? Ponite, quæso, hanc ferociam, certoque persualum habete, securam ac regiam ad cælum viam esse, pati, pati, pati: *via vita*, ait sapiens, *inrepatio est disciplina;* ardua quidem, non negaverim, difficilis & salebrosa; sed simul segura & certa.

IX. Communis prudentum sensus est, si quando in regionem longinquam iter geminum ducit, unum mari, terrà alterum, securum multò esse, terrestri sese committere: sed nunquid maritimum commodius & compendiosius est? id equidem verissimum esse D. Bernardus respondet; aurato enim navigio excepti, lætâ sociorum unâ navigantium coronâ stipati, festivos semper dies agitis, cantatis, luditis, nec ullum interea temporis momentum deperditis; & jacendo, & sedendo, & dormiendo iter facitis, sique faventes venti aspiant, ô quantum viæ spatium intra pauculas horas transmittitis? hilares identidem cum epibatis & nautis jocos seritis, qui gravissimis licet laboribus distenti sint, plurimam tamen recreationis materiam suppeditare solent; discitis præterea artis nauticæ peregrinos terminos, & miram nomenclaturam; ibi docemini, quid rudentes sint, antennis & artemoni annexi, quid malus ad proram ere-

Aus, quid sit, carinam pice obline-
 re, quid saburram alleviare, quid o-
 pertorium detegere, quid vela refi-
 cere, quid anchoras in navim attra-
 here, qui sint principales malorum
 rudentes, quid gubernacula, quid
 clavi, quid funes nautici, quid fori ac
 tabulata navis, quid pixis nautica, quid
 remulcus, quid trochleæ, quid cym-
 bulæ, quid scaphæ. Ad hæc vix ul-
 la cæli injuria vos molestat; si plu-
 via ingruunt, tectum vos defendit;
 si nives decidunt, ad focum confi-
 detis; si solis vos adurunt radii, in
 puppis umbra auram flabello ventila-
 tis, quodque mirum est, levibus sæ-
 pe impensis ingens iter conficitis. E
 contrario, quantis sumptibus, dispen-
 diis, incommodis, sudoribus, terre-
 stre iter abundat? verno & autumnali
 tempore luto pedes impediuntur,
 æstate pulveribus suffocatur anhelitus,
 rupes arduæ, præcipitia horrida,
 planities stagnans, aut undis interclusa
 superanda est, nec de die requies, nec
 somnus de nocte, equi strigosi, ac luc-
 cussores, qui viscera, & lumbos con-
 quassant, hospitia lordida, inhumani
 caupones, & quid non? His tamen
 non obstantibus, ego quidem, qui u-
 tramque viam terræ, marique tentavi,
 censeo, sapientissimum esse monitum
 D. Bernardi, laudare mare, & eligere
 terram, quia *laboriosior fortè via vi-
 detur inter ardua collium, & aspera
 montium, sed expertis longè securior.*
 Sit enim calamitosior terra semita,
 attamen firmior illa tandem est, so-
 lidiorque, nec ex omni parte mors
 imminet, ut in mari ulvenit; ubi

levissima undarum crispatio, & tenuis
 sæpe nubecula suspicionem ac metum
 parit, ventos & tempestatem minatur.
 Idipsum accidit in proposito nostro:
 gemina ad cælum via patet, per pro-
 pera nimitum, & aspera; illa magis
 commoda est, hæc autem magis se-
 cura, eamque omnes fere calcant,
 qui salvi sunt: omnes, qui placuerunt
 DEO, per multas tribulationes transi-
 runt fideles, ut Juditha quondam di-
 cebat, Patriarchæ, Prophetæ, Apo-
 stoli, & quicumque alii, DEO in pas-
 cis chari, omnes, qui placuerunt DEO,
 omnes, omnes. Illi vicissim, qui velis
 tumentibus prosperitatis viam seque-
 runt, tandem aut scopulis allisi, aut
 abrepti syrtibus, tristi naufragio pe-
 rierunt, prosperitas stultorum præbet
 illos, ut propria experientia doctus So-
 lomon asseveravit.

X. Mihi credite Auditores, con-
 nibus artubus contremisco, cum De-
 vina inter oracula lego, quod quon-
 dam angelus seni Tobie dixit: quia
 acceptus eras DEO necesse fuit, ut tenta-
 tio probaret te: quia pietatis ope-
 ribus vacabas, quia subtractam omni
 bucellam dividebas inter pauperes,
 quia negatâ palpebris requie detur-
 ctos terræ mandabas; verbo, quia
 DEO acceptus eras, necesse fuit, ne-
 cesse fuit, heu quid? ut cæcus fieres,
 ut summa calamitate occupatus ad in-
 citas & mendicitatem redigereris:
 quia acceptus eras DEO, necesse fuit,
 ut tentatio te probaret. Quid ergo mi-
 hi peccatori accidet, si aurâ semper
 serenâ, & secundo rerum omnium
 successu fruatur? heu mihi, nisi DEUM
 adve-

adversus me armatum, manumque
 ejus flagellis accinctam experiar, me-
 tuo, ne parum illi in amoribus sim:
 qui parit virge, odit filium suum.
 Nimirum quantum sanè sacræ paginæ
 abundant testimoniis, quibus DEUS
 perspicue testatur, neminem, nisi ad-
 versis exercitum, probeque contusum,
 à se diligi. Si Machabæorum res ge-
 ritas consulo, intelligo, non sinere pec-
 catoribus ex sententia agere, sed sta-
 tim ultionem adhibere, magni beneficii
 est indicium. Si Salomonem inter-
 rogo; quem diligit, inquit, Dominus
 corrigit. Si Paulum inlamo, respon-
 debit: quem diligit, Dominus castigat.
 Si à Jobo id sciscitor: beatus, ait,
 homo, qui corrigitur à DEO. Si ju-
 dicialium Apostolorum desidero, repo-
 nent omnes: per multas tribulationes
 oportet nos intrare in regnum DEI.
 Ut adeo tot ac tantorum testimonio-
 rum mole oppressus, convictus & at-
 tonitus hæream, si DEUM mihi
 transaxare, calcari non urgere,
 non flagris impellere, omniaque ad-
 vortum meum fluere videam: si extra
 disciplinam estis, o punitum terribi-
 le, iis ab Apostolo intentatum, qui
 adversa fugiunt, si extra disciplinam
 estis, cuius participes facti sunt omnes,
 ergo, præ horrore mihi lingua hæret!
 ergo adulteri, & non filii estis. Ah
 bonum meum summum! hoc enim
 verò nolo, sed legitimorum filiorum
 numero accenseri cupio; hoc unum
 cardeo, & ideo dorsum in flagella
 reverenter incurvo: in flagella para-
 tum sum. Atripe flagrum, quodcum-
 que libuerit; nullum recuso, & nul-

lum eligo; neque dico in flagellum,
 sed in flagella paratus sum. Sentio
 quidem, carnem rebellem trepidare,
 si vel cogitet lividas plagarum vibices,
 quas in pelle mea exarabis; video
 multiplicari morbos, quæcis corpus af-
 fliges; ignominias prævideo, quibus
 honorem confundes; amaritudines
 cogito, quibus voluptates meas om-
 nes in venena convertes. Sed non-
 ne sufficit mihi, te nudum è crucis
 trunco mei amore suspensum ac ex-
 pirantem intueri? quis unquam tam
 acerbus calix mihi propinabitur, cujus
 amarissimam portionem tu prior in
 mei gratiam non exhauseris? tu pau-
 per, neglectus, contemptus, & ca-
 lumniis ob opera laude dignissima
 mulatus es, tu ab amicis traditus,
 persecutiones ab æmulis passus, ad
 tribunalia & subsellia judicum capita-
 lis instar rei raptatus, petulantissimè
 illusus, ferociter & truculentè habitus,
 flagellis toto corpore dissectus &
 saucijs, internis animi angustiis agita-
 tus, in pulcherrimo ætatis flore ad
 mortem ductus, damnatus, geminos
 inter latrones nudus, & crucis tan-
 dem patibulo affixus es. Si ergo nul-
 lum aliud solatium præter tui amabi-
 lem aspectum haberem, vah quan-
 tum id foret? & tamen probè novi,
 quòd infinità mecum clementià &
 pietate usus, neque Calicem tuum
 mihi propinaturus sis, ut ad ultimas
 usque hæces eum exhauriam, sed pri-
 mis duntaxat labris eum degustem.
 Non me lateat, te ad terrendum nos
 quondam dixisse: potestis bibere ca-
 licem, quem ego bibiturus sum? Sed

pace tua & veniâ, non debebas dicere calicem; sed de calice: quis enim unquam calicem tuum ebibit, cum vix inde aliquantulum sorbere nos velis? ego non dubito, adversa, quæ immittere dignaberis, viribus meis

Pfal. 79. 6. superiora non fore, *Potum mihi dabis in lacrimis, in mensura.* Sis ergo benedictus in æternum, quid quid tandem de me statueris: quid enim beneficæ tuæ manui in acceptis gratus non referam, cum ipsa etiam tribulatio beneficium sit. Novi animum & indolem tuam, quod non castiges me, ut oderis: quid enim omnia à te immissa adversa sunt, nisi amor tenerrimus, odii larvâ ve-

P A R S A L T E R A.

XI. **C**ommodissimum mihi in altera hac sermonis parte accideret, DEI causam tueri, illumque à multis eorum criminationibus defendere, qui sceleratos à DEO felices & beatos reddi queruntur. Si enim tribulatio est favor, non nisi amicis & electis collatus, quid mirum est, si scelerati immunes sint? non enim amat illos: *Exacerbavit Dominum peccator,* ait *Psaltes Regius, secundum multitudinem ira sua non quæret.* Cum verò attentius id expenderem, agnovi, mundum falsò & frustra lamentari; crediderim enim ego, nulum impium reperiri felicem; erit ille quidem divitiis locuples, titulorum splendore Illustris, populorum obsequiis conspicuus; dominabitur, & im-

Pfal. 10. 4.

perabit, in deliciis se & voluptate effundet, ut tandem ducat in dies suos. Verùm ex hoc felicem dici posse, minimè arbitror: ab quibus parvo opus est impio, ut sit miser. Satis est, impium esse: quænam enim obsecro, tribulatio omnium maxima est? Si senes & decrepitos interitum, mortem nominabunt, velut satellitem, quem jam jam importunè ad portarum limina pulsantem audiunt, nec modum sciunt, seles amicè expediendi. Si nobiles impetum, contemptum & infamiam; si feminas, Zelotypiam; si artifices, mercedem iniquè defraudatam; si milicos, æmulationem, & invidiam; si famulitium, servitutem dicent, ut quisque malum, quod patitur, gravissimum judicat, juxta illud *Quintilianus.* *Est humana infirmitatis ista natura, ut ex omnibus accidentibus, gravissimum putet quisque quod patitur: & ratione subjungit: aliorum enim mala, cognitione abstractâ, mala verò proprio sensu & experientia ponderamus.* Quod si, secluso proprii commodi sensu, humanæ calamitatis gravitatem à quâ rationis bilance trutinare poterit, nec privato indulgere affectu, verissimum esse deprehendemus, quod D. Augustinus in *Psalms* commemoratus observat: *inter omnes tribulationes humana anima, nulla major est, quam conscientia delictorum.* Ut quod impiis à contrario probatur. Ponite hominem justum & Sanctum omnibus adversis obrui, quæ ipsi inter gravissima numerantur, at tamen omnia infractus ejus animus

ridebit, & haud aliter, quam Salamandra in ardentem rogam conjecta, exultabit: morbis eum obijcite; videbitis, expansis eum brachiis, & fronte serenâ amplecti, quin Sanctum Andream Corinum imitabitur, qui auditio mortis nuntio tantum concepit gaudium, ut, cum prius ex morbo longaque inediâ langueret, vires receperit, color resluerit, atque unde alii ægri ipsâ ægritudine gravius affliguntur, inde valetudinem recuperaverint. Probris illum & contemptui exponite? Carolomanum æmulabitur, & inflictos etiam à petulanti mediastino colaphos sereno vultu excipiet. Zelotypiâ illum vexate; Godolevam imitabitur, quæ vilis instar ancillæ flagitiosi marti concubinis inservit, Paupertate affligite; similem se illi mendico faciet, cui inter centones exultanti D. Augustinus ipse invadebat. Amulsi obijcite; lubens illis & dignitatem & gratiam cedit, ut quondam in aula Gallica S. Legerius Ebroino fecit. Inclementis Domini servitibus illum mancipate; promptissimè & ad aurum obsecundabit, ut quondam in Africano carcere D. Paulinus Gunterio, Verbo, ponite justum, ubicumque liberit, quin in infernum usque detrudite; inveniet & ibi consolationis suæ ambrosiam, unde omnis amatoris absinthium dulce redatur, lux nimirum cum divina voluntate conformitatem: *Nil est jucundius, nihil est securius bonâ conscientia*, exclamat D. Bernardus: *subjacet corpus in pana, jejuniis maceratur, verberibus laceratur, equuleo di-*

stendatur, gladio trucidetur, supplicio affligatur, securâ erit conscientia. E contrario conscientia rea, & exulcerata, ubi unquam pacem inveniet? finire illam, animi causâ vagari per hortos, & florum topiaria, amico sociorum consortio & conversatione gaudere, intra fornices & prostibula libidini indulgere; quidquid tamen misera aget, ubique functum illud tribunal circumferet, in quo velut læsæ Divinæ majestatis rea damnatur: & verò an non meritò præ dolore contabescat, aut ob gloriæ jacturam, quam perdidit, aut infernum, qui illam expectat? *Impius quasi mare fervens, quod quiescere non potest*, 20. teste Isaiâ. Tanta autem hæc animi inquietudo est, ut aliud remedium infelices non inveniant, quàm veritati agnitæ perficiendâ fronte reniti, fidem negare, & pernegare, immortalitatem animi pessumdare, & inferos juxtâ ac paradisi inficiari, atque intimo latentem sinu fovere Atheismum, *non est Deus?* Verùm miserum hanc sibi ipsis vim inferunt, tantum simul tormentum sentiunt, ut vel hoc solo infelicissimi reddantur; etsi enim, injecto velut in os Cerberibolo, molestos conscientia latratus compefcant, & ad tempus sopiant, subitò tamen etiam invitis redit æternarum veritatum memoria, latrare denuo incipit conscientia, infestat morsu, terret gravissimis minis & futurorum metu, ut miseri, quantumvis protervi & impudentes, velint, nolint, cogantur fateri, esse aliquod in orbe Numen, & dominari in

in mundo DEUM, quem illi longissimè remotum & nullum vellent. Inde larvæ illæ & spectra nocturna insurgunt, umbræ horribiles, & fœdalia phantasmata, noctes vigiles, & somnus inquietus, qui curas ceteroquin mitigare & sopire solet: *si dixero, consolabitur me lectulus meus, terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties.* Nec credatis velim, Auditores, furias inferni, ardent face armatas, ut in scenis ac theatris usuvenit, contortis in flagri morem viperis ac serpentibus eos flagellare; fabulæ hæ sunt, sed delictorum molesta memoria & Synderesis animi illos torquet; funestæ illæ mentis imagines, suspiria profunda, horrores improvisti, velut furie domesticæ, illos flagellant; quæ ergo illorum potest esse felicitas? *Ducunt in bonis dies suos, hoc equidem verissimum; ducunt in venationibus, ducunt in ludis equestribus, ducunt in choreis, ducunt in cæteris profanis animi laxamentis; sed longè diversum est, ducere dies in bonis, aliud verò ducere bonos dies quòd enim dies faustos ac felices ducant, id sanè à veritate quàm*

maximè alienum est. Nequicquam igitur hodiè in excusanda impiorum felicitate desudassem, cum eorum felicitas imaginaria duntaxat sit, imò nulla, quòd si aliqua felicitatis species appareret, fallax illa est ac dolosa, sicut mulieri stibio, cerusâ ac purpurâ ornata, quæ non nisi è longinquo spectari debet; ubi propius accesserit, non amorem & admirationem, sed nauseam ac tædium movet: *non est huiusmodi, & sincera felicitas; crusta est huiusmodi, liceat mihi loqui cum Seneca, cum quo etiam perorabo: Nullum solus, licet illud fortuna exornet munere suis, impunitum est, quoniam sceleris in scelere supplicium est.* Quod cum ita sit, sermonem meum ita concludo: habent & impii suas tribulationes, easque graviore iis, quæ patiuntur, hoc solo discrimine, quod ærumnæ iustorum sint gloriæ propiora, impiorum verò sint ætæternæ poenæ æternæ, acciditque illis, quod infamibus Sodomæ civibus, quibus urbis suæ incendium æterni rogi & flammaram exordium fuit.

SERMO VIGESIMUS OCTAVUS.

DOMINICA PASSIONIS.

Quis ex vobis arguet me de Peccato? Ioan. 8.